בג א מיי פכ"ו מהל' שבת

בג א מיי פכ"ו מהני שבת הלכה כ סמג שם טוש"ע או"ח סימן שיא סעיף ז: מד ב מיי פ"ד מהלכות אצל הלכה ה סמג עשין

ב טוש"ע יו"ד סי' שלט סעיף א:

סעיף ח: מה ג סמג עשין עט: מו ד מיי' פ"ב מהלכות משובה הלכה א:

בו ה מיי׳ פ״י מהלכות

מתנות עניים הל"ב מתנות עניים הל"ב [ובה' עבדים פ"ט הל"ח]

טוש"ע יו"ד סימן רמז סעיף

תורה אור השלם

1 עַד אֲשֶׁר לֹא יֵרְתֵק חֶבֶּל

לעיל מג., ב) לעיל מ:,ג) בקרא אשר לא, ד) [גי' הערוך אין מאמלין כו' וכל הערוך אין מאמצין כו' וכל המאמן כו' פירוש סוממין עיני המת לאחר המיחה כדי שלא יהיו עיניו פתוחות כענין שנא יהי עילי פתחות כפנין שנאתר ויוסף ישית ידו על עיניך ע"כ וע" לעיל דף עו: איצעיא להו מאמצין חכן או מעמצין וכי! ואשר ע"כ ברור דטעות הוא שהקדימו בדפום ל' קודם למ' במשנה ובברייתא קודם לנ׳ וכ״א במשנה שבמשניות ובפי הרב וכתב החוי"מ אין מאמצין כמו עולה בן אלעזר, ו) [יומא פה:], גן אלעזר, ו) [יומא פה:], ו) לעיל ל. [נדה סא: ע"ש], ה) ועי' פרש"י בעירוביו ה. ל"ה והאמר פירושו ע"זו. כ) [מוספתא דב"ק פ"ט],נ) [בילה לב: ע"ש], מ) [גי" הערוך כאכסנא], נ) [אדר"נ פמ"א], **מ**) בס"א: ומנהיב.

הוהות הר"ח

(d) גמ' שלא יהא תפוח: (ב) רש"י ד"ה אוקומי. מוקים המאור שלא:

לעזי רש"י

י אינשובל״ש [אינשובל״א]. הקורות שאלהן מחובר השתי.

ל)דאילו דברי ר"מ נסבייה בדרך גררה בפרק כירה בענין דברים של (חול) [קדש] אסור לאומרם אם הוא לאפרושי מאיסורא, כגון זה שא"ר מאיר לתלמידיו אין מדיחין ואין ולפיכך התיר ר"מ הדחת . המת וסיכתו ולא גזר סיכת המת והדחתו מפני סיכת מרחץ והדחתו. כל צרכי המת. כלל זה להביא הא דת״ר מביאין כלי מיקר וכלי מתכות ומניחין לו על כריסו -----בשבת שלא תפוח, ופוקקין בחכמתו עד אשר לא ירתק חבל הכסף וכו׳, ופשוטה היא. איז מאמציז את המת אפילו בחול הרי זה שופך . דמים משל לנר שכבה וכו׳ תניא ר"ש כן אלעזר אומר תינוק כן יומו חי מחללין עליו את השבת שעומד ומשמר שבתות הרבה, דוד מלך ישראל מת אין מחללין . עליו את השבת לפי שבטל

א) נראה דחסר כאן איה מ) ממה למסר כמן מיזה מיבות ושייך להא דמקשינן כאן בגמ' והאמר ריא"ש מעשה בתלמידו של ר"מ. ומוראכם תרי וכתיב על כל חית הארץ ואפי׳ ארי: כדרמי בר אבא. דנקנסה עליו מיתה ונדמה לארי כבהמה: נמשל. מי שחיה מושלת בו בידוע שכבהמה נדמה: עשה. לדקה: עד שאחה מולא. למי לעשות: ומלוי לך. ממון: ועודך בידך. עודך ברשותך קודם שתמות:

לה וכות. לה דבר לזכות בו שכולם עשירים: ולא חובה. לאמץ לב ולקפוץ יד: על מדה זו. שלא יבא לידי עניות דדבר המזומן הוא לבא או עליו או על בנו או על בן בנו: ונתן לך רחמים. שתרחם על הבריות: זו פדחת. המלח שהוא חלק ומלהירם יותר מכל הפרלוף: וה חועם. שהוא חואר פני אדם: זו נשמה. כדכתיב נר אלהים נשמת אדם (משלי כ): הלסחות. לחיים: ושבו העבים. חשכת עינים יבא ויכסה המאור אחר שירבה בבכיה בזהנותו מחמת תשות כח ולרות רבות עליו: מרווח. מאור עינים: אפינו מניא. כחלא בעיניו כמכחול גדול: כחביסנה של גרדהי. כובד של גרדיים אינשובל"ש בלע"ו: אוקומי. (3) המאור מוקים שלא יחשיך יותר ממה שהוא: מאי המ"ל. בהא דאמר אפיי כאביסנא דגרדאי: אלים. עב: מכוחלא. עץ שהוא מכנים בשפופרת ונותן בעיניו וקורין לו מכחול: מיכלא ועיורא. שיכול בנים ועיורון הדמעה: של בכי. מתוך אבל ולרה:

שימתיז יהושריז את הלחי לא שיעלה אלא שלא יוסיף יוכן קורה שנשברה סומכין אותה בספסל או בארוכות הממה לא שתעלה אלא שלא תוסיף: גמ" יוהאמר רב יהודה אמר שמואל מעשה בתלמידו של רבי מאיר שנכנם אחריו לבית המרחץ ביקש להדיח קרקע אמר לו אין מדיחין לסוך קרקע אמר לו אין סכין °קרקע בקרקע מחלפא מת בקרקע לא מיחלף כל לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר מביאין כלי מיקר וכלי מתכות ומניחין על כריםו כדי שלא 🏟 תפוח ופוקקין את נקביו כדי שלא תיכנם בהן הרוח ואף שלמה אמר בחכמתו יעד שלא ירתק חבל הכסף זה חום השדרה ותרוץ גולת הזהב זה אמה ותשבר כד על המבוע זה הכרם ונרוץ הגלגל אל הבור זה פרש וכן הוא אומר יוזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב חגא אלו בני אדם שמניחין דברי תורה ועושין כל ימיהם כחגים אמר רבי לוי אמר רב פפי

שואל פרק שלשה ועשרים שבת

א"ר יהושע לאחר שלשה ימים כריסו נבקעת ונופלת לו על פניו ואומרת לו מול מה שנתת בי: מתני' אין מעצמין את המת בשבת ולא בחול עם יציאת נפש יוהמעצים עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים: גמ' תנו רבנן המעצמו עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים משל לנר שכבה והולכת אדם מניח אצבעו עליה מיד כבתה תניא יירשב"ג אומר הרוצה שיתעצמו עיניו של מת נופח לו יין בחוממו ונותן שמן בין ריסי עיניו ואוחז בשני גודלי רגליו והן מתעצמין מאליהן תניא רשב"ג אומר תינוק בן יומו חי מחללין עליו את השבת דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת השבת דוד מלך שבת אחד כדי עליו את השבת תינוק בן יומו חי מחללין עליו את הְשבת יאמרה תורה חלל עליו שבת אחד כדי שישמור שבתות הרבה דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו כיון שמת אדם במל מן המצות והיינו "דא"ר יוחגן יבמתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות ותניא ר' שמעון בן אלעזר אומר תינוק בן יומו חי אין צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים אבל עוג מלך הבשן מת צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים שנאמר יומוראכם וחתכם יהיה כל זמן שאדם חי אימתו מוִמלת על הבריות כיון שמת בטלה אימתו אמר רב פפא 🅫 נקיטינן אריה אבי תרי לא נפיל הא קא חזינן דנפיל ההוא כדרמי בר אבא דאמר רמי בר אבא שאין חיה שולמת באדם עד שנדמה לו כבהמה שנאמר יאדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו אמר רבי חנינא יאסור לישן בבית יחידי וכל הישן בבית יחידי אחזתו לילית ותניא רשב"א אומר נו בו הבנא הבו הבנא המור שן בבדו דוד הכל זו שן בבדו הוה אוהנו ללדו הנה אם בחורותיך עד עשה עד שאתה מוצא ומצוי לך ועודך בידך ואף שלמה אמר בחכמתו יוזכור את בוראיך בימי בחורותיך עד [אשר] (ש) לא יבואו ימי הרעה יאלו ימי הזקנה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ אלו ימי המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה ופליגא דשמואל ידאמר שמואל אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבור מלכיות בלבד שנא' יכי לא יחדל אביון מקרב הארץ תניא ר' אלעזר הקפר אומר לעולם יבקש אדם רחמים על מדה זו שאם הוא לא בא בא בנו ואם בנו לא בא בן בנו בא שנאמר °כי בגלל הדבר הזה תנא דבי ר' ישמעאל גלגל הוא שחוזר בעולם א"ר יוסף נקיטינן האי צורבא מרבנן לא מיעני והא קא חזינן דמיעני אם איתא דמיעני אהדורי אפתחא לא מיהדר אמר לה רבי חייא לדביתהו כי אתי עניא אקרימי ליה ריפתא כי היכי דלקדמו לבניך אמרה ליה מילם קא לייםת להו אמר לה קרא קא כתיב כי בגלל הדבר הזה ותנא דבי ר' ישמעאל גלגל הוא שחוזר בעולם תניא ייר' גמליאל ברבי אומר יונתן לך רחמים ורחמך והרבך הכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים ייעד אשר לא תחשך השמש והאור זו פרחת והחומם והירח זו נשמה והכוכבים אלו הלסתות ושבו העבים אחר הגשם זו מאור עיניו של אדם שהולך אחר הבכי אמר שמואל האי דמעתא עד ארבעין שנין הדרא מכאן ואילך לא הדרא ואמר רב נחמן האי כוחלא עד ארבעין שנין מרווח מכאן ואילך אפִילו מליא ייכָאביסנא דגירדאי אוקומי מוקים אָרווחי לא מרווח מאי קא משׁמְע לן דכמה דאלים מכוחלא מפי מעלי ר' חָנינא שכיבא לְיה ברתיה לא הְוה קא בכי עלה אמרה ליה דביתהו תרנגולתא אפיקת מביתך אמר לה תרתי תכלא ועיורא סבר לה כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי יוםי בן קצרתה °שש דמעות הן שלש יפות ושלש רעות של עשן ושל בכי

שימתין. שלא יסרית מחמת חום הסדין והכרים: קושרין את הלחי. של מת שהיה פיו הולך ונפתח קושרין את לחייו כדי שלא יפתח פיו יותר: ולא שיעלה. להסגר ממה שנפתח דהיינו מזיז אבר אלא שלא יוסיף ליפתח: סומרין אותה בספסל. שהרי תורת כלי עליו: לא

שמעלה. דהוה ליה בונה: גב" ואמר לו אין סכין. אלמא דבר האסור לטלטל אסור לסוך: קרקע בקרקע מיחלף. כלומר ההוא לאו משום טלטול הוא אלא משום אשוויי גומות ואע"ג דמרחץ רלפת אבנים הוא וליכא למיחש לאשוויי גומות מיחלף מיהא בקרקע אחר: כל לרכי המת לאתויי מאי. דלא תנן: כלי מיקר. שמביחים קרירות כגון זכוכית: וחף שלמה אמר בחכמתו. שכריקו של מת נופחת ונבקעת: זה חוט השדרה. שהוא כמין חבל ולבן ככסף: זו אמה. שהוא מעין של חולדה כמו גולות מים (יהושע טו): זה פרש. וגלגל לשון גלל (יחוקאל ד): אל הבור. שנופל לתוך פיו: כחגים. בתענוגים: בותבר' חין מעלמין. את עיניו בשבת אפילו אחר יציאת הנפש דמזיז בו אבר: שופך דמים. כדמפרש בברייתא בגמ' שבטורח מועט מהרב מיתתו: במ' ואוחז בשני גודלי רגליו. עולרן באלבעותיו: וחסכם. לשון חיותכם: אריה אבי מרי לא נפיל. להורגן כדכתי׳

הַבֶּטֶף וְתָרֶץ גְּלֵּת הַזְּהְבּ וְתָשֶׁבֶר בִּד עֵל הַמָּבוּע וְנָרֶץ הַגְּלְגַל אֶל הַבּוֹר: קהלתיב ו 2 הְנָנִי גֹעַר לְכֶם אֶת הַזֶּרֵע ווריתי פֶּרְשׁ עַל פְּנֵיכֶּם פֶּרָשׁ חַנִּיכֶם וְנָשְׂא אָתְכֶּם אַלְיו: מלאכי ב ג אַלְיו: מלאכי ב ג 3 בָּמַתִּים תְּפְשׁי כְּמוֹ תְּלֶלִים שׁרָבֵי קָבֶּר אֲשָׁר לא זְבַרְתָּם עוד וְתַּמְּה מִיְדְרָּ נְגָוְרוּ: תהלים פח ו בְּיָּוֶךְ בְּּגְוְיה: וווֹלִים פּוֹדְ 4 וּמוֹרְאָכָם וְחַתְּכָם יְהְיֶה על כְּל חַיִּת הָאָרֶץ וְעל כְּל עוֹף הַשְּׁמִים בְּכֵל אֲשֶׁר תִּרְמשׁ הָאַדְמָה וּבְּכָל הָאֶשׁר הים בידכם נתנו: בראשית ט ב בואשית טב 5 וְאָדָם בִּיקֶר בָּל יְלִין נְמְשֵׁל בַּבְּהַמוֹת נִדְמוּ: תהלים מט יג

הייה. 6 וּוְכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךְ בִּימֵי בַּחוּרְתֶיךְּ עַד אֲשֶׁר לֹא 6 ווְבוֹ אֶוֹרְ בִּיּבְי, בִּיבְּי,
 בְּחוּרְתָּיְרְּ עַדְ אֲשֶׁר לֹא
יָבֹאוּ יְמִי הָרְעָה וְהִגִּיעוּ
שְׁנִים אֲשֶׁר תֹאמֶר אֵין לִי
בְּהָם חַפֶּץ: קהלת יב א
קהם חַפֶּץ: קהלת יב א
 7 פִּי לֹא יֶחְדֵּל אָבְיוֹן מִקְּרָב הארץ על כו אנכי מצור לאמר פתח תפתח את ידר לאחיף לעניף ולאבינף בארצף: דברים טו יא געוון תתו לו ולא יבע לברף בתתף לו פי בגלל מַדְּבֶּר תַּזָּה יְבָּרֶכְּרְ יִיְּ אֱלֹתָיִרְ בְּכָל מֵעשֶׁרְ וּבְבֹל מַשְׁלַח יָּדְרָּ בברי ברים טוי פַּ וְלֹא יִדְבּקּ בְּיָדְרְ מָאוֹמָה פַּ וְלֹא יִדְבּק בְּיָדְרְ מָאוֹמָה מן הַחֵּרֶם לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מָחַרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךְּ רַחַמִּים

ובויטיעד די 10 עד אָשֶׁר לא תָחְשַׁרְ הַשָּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיְּרָחַ וְהַכּּוֹכְבִים וְשָׁבוּ הָעְבִים

גליון הש"ם

גמ' קרקע בקרקע מיחלפא. כה"ג לעיל דף כט ע"ב ועי' בתוספות שם ד"ה גזירה:

מוסף רש"י

אמר לו אין מדיחין. דלמת אמר לאשויי גומות (דעיד מ:). נקיטינן. מסורת מתבותינו (ערובין ה.). לא יחדל. משמע לעולם, אלמא יש תניות ועשירות, ש"מ נחמות שנחנבאו הנביאים ולא יהיה כנעני עוד (זכריה יד) לא לימות המשיח נתכבאו, שהן לימות המשיח נתכבאו, שהן מן העולם הזה, דאם כן חדל